

Årsrapport 2023

AB Stokab

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2024/42

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholms stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmanarevisorerna och revisionskontoret (de sakkunniga biträdena).

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras löpande.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Det går även att prenumerera på Stadsrevisionens informationsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till revision.rvk@stockholm.se.

Till

AB Stokab

Årsrapport 2023

Lekmannarevisorn har avslutat revisionen av AB Stokabs verksamhet under 2023.

Härmed överlämnas bifogad årsrapport till AB Stokabs styrelse för yttrande senast den 28 juni 2024. Av yttrandet bör det framgå vilka åtgärder som bolaget avser att vidta gällande revisionens rekommendationer.

Björn Jansson
Lekmannarevisor

Sammanfattning

Årligen prövar revisionen om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig.

Verksamhet och ekonomi

Det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet för AB Stokab bedöms, utifrån genomförd granskning, sammantaget som i allt väsentligt tillfredsställande.

Bedömningen grundar sig på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten, bolagsordning, ägardirektiv samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Bolagets ekonomiska resultat uppgår till 256 mnkr, vilket är högre än kommunfullmäktiges resultatkrav.

Intern kontroll

Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara i huvudsak tillräcklig.

Av revisionskontorets granskningar under året framgår bland annat att bolaget behöver stärka sin förmåga att upprätthålla kontinuitet i verksamheten.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Bolaget har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i tidigare års granskningar. Bland annat återstår att fortsätta arbetet med att stärka kopplingen mellan riskanalys och internkontrollplan.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	2
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	3
2.2.1 <i>Finansiellt resultat</i>	3
2.2.2 <i>Investeringar</i>	4
3. Intern kontroll	5
4. Fördjupad granskning	7
4.1 Kontinuitetshantering	7
5. Uppföljning av tidigare års granskning	8
Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	9
Bilaga 2 – Bedömningskriterier	10

1. Årets granskning

Årligen prövar lekmannarevisorn om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och utifrån bolagsordning samt fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av bolagets verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 2.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. En uppföljning av hur bolaget har åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskning redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 1.

Lekmannarevisorn för bolaget är Björn Jansson och suppleant är Jan Larsén. Årligen träffar lekmannarevisorn bolagets styrelse för en dialog om årets granskningar och bedömningar.

I granskningen har lekmannarevisorn biträtts av stadens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsansvarig Magda Bertz Wågström med flera vid revisionskontoret. Parallellt med lekmannarevisionen har revision utförts enligt aktiebolagslagen 10 kap. under ledning av auktoriserad revisor Oskar Wall vid EY AB.

Lekmannarevisorn granskar om bolaget sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Räkenskaperna granskas av den auktoriserade revisorn. Bolagets interna kontroll granskas både av lekmannarevisorn och av den auktoriserade revisorn. Under granskningsåret har planering, information och samverkan skett mellan lekmannarevisorn och den auktoriserade revisorn.

Årsrapporten har faktakontrollerats av bolaget.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt görs en bedömning av om bolagets resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, ägardirektiv och bolagsordning samt om bolaget följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för bolaget. Vidare redovisas om bolaget har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

AB Stokab bedöms i allt väsentligt ha uppnått det verksamhetsmässiga resultatet. Bolaget har avrapporterat resultatet av beslutade mål och ägardirektiv m.m. Redovisningen ger i huvudsak rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse. Revisionskontoret menar, liksom tidigare år, att beskrivningen av arbetet med ägardirektiven och aktiviteterna bör utvecklas.

Bolaget redovisar att verksamheten bidrar till att uppfylla de två av kommunfullmäktiges inriktningsmål som berör bolaget. Bolaget bedömer att samtliga nio av de kommunfullmäktiges verksamhetsmål som berör bolaget uppnås. Avvikelse från uppsatta årsmål finns för tre indikatorer, däribland indikatorerna som mäter avvikelse från investeringsbudgeten och antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb. Däremot uppnås årsmålen för indikatorerna som mäter antalet platser för feriejobb och kommunala visstidsanställningar. Även bolagets egen indikator som mäter antal levererade fiberförbindelser efter ny- och merförsäljning avviker från årsmålet. Utfallet för året är 2 043 stycken, och målet för året var 2 500 stycken. Bolaget beskriver att orsaken till detta bland annat är en lägre efterfrågan med anledning av konjunkturläget, samt att flerfamiljshusen nu är anslutna till fibernätet i så pass hög grad att det i första hand är nybyggnation som ger nya fiberförbindelser.

Jämfört med föregående år har utfallen för indikatorn som mäter total sjukfrånvaro förbättrats. För 2022 var utfallet 4,9 procent och utfallet 2023 är 2,7 procent. Bolaget hade vid årets slut 102 anställda.

Uppföljning av kommunfullmäktiges ägardirektiv ingår i bolagets rapportering. Bolaget har formulerat aktiviteter och i vissa fall indikatorer till ägardirektiven. Revisionskontoret har översiktligt följt upp hur bolaget arbetar med ägardirektiv. Ett av bolagets ägardirektiv handlar om att i samarbete med kommunstyrelsen stödja arbetet med att utveckla Stockholm som en innovativ och smart stad. Bolaget uppger att de under året bland annat har bidragit i arbetet genom att avsluta projektet ”Samverkan, innovation och

miljödata på Hornsgatan”. Projektet har varit inriktat på att undersöka relationen mellan trafikflöde och miljöpåverkan i en aktiv trafiksituation, och på möjligheten till att kombinera data från mätningar av dessa båda. Data från projektet används som underlag i arbetet med att införa miljözon 3 i staden.

Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för bolagets målbedömning.

2.2 Ekonomiskt resultat

Bolaget bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.2.1 Finansiellt resultat

Revisionskontoret har granskat tertialrapporter och bokslut med inriktning på bolagets prognoser och resultat efter finansnetto samt investeringsutfall.

Bolaget redovisar följande utfall och avvikelser för år 2023:

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse 2023, %	Utfall 2022
Intäkter	837	816	21	3 %	835
Kostnader	-566	-565	1	0 %	-563
<i>Varav av- och nedskrivningar</i>	-216	-232	16	7 %	-238
Finansnetto	-15	-21	6	29 %	-6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	256	230	26	11 %	266

Balansomslutning: 1 750 mnkr

AB Stokab redovisar ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt på 256 mnkr, vilket är 26 mnkr högre än fullmäktiges resultatkrav.

Verksamhetens intäkter uppgår till 837 mnkr, vilket är 21 mnkr (3 procent) högre än budget. Detta beror på en högre orderingång av fiberanslutningar i befintligt nät än budgeterat.

Verksamhetens kostnader för året, exkl. avskrivningar och finansiella poster, uppgår till 350 mnkr, vilket är 17 mnkr högre än budgeterat. Antalet planerade driftrelaterade åtgärder har ökat under året till följd av att åtgärder för att avhjälpa framtida driftproblem har

prioriterats. En annan förklaring till avvikelserna är ökade konsultkostnader i samband med uppbyggnad av en funktion för att hantera it-incidenter.

Avskrivningarna är lägre än budgeterat, vilket beror på att aktiveringar av anläggningstillgångar inte har skett i den takt som var planerat under slutet av 2022. Även de aktiveringar som var planerade att ske under 2023 har flyttats fram.

Bolagets finansnetto påverkas av hur fibernätskunderna väljer att betala för sina anslutningar och aktuell ränta. Snitträntan och lånevolymer under året har varit lägre än förväntat.

I jämförelse med föregående år noteras att personalkostnaderna ökat med 7 mnkr och de externa kostnaderna med 14 mnkr. Personalkostnaderna har gått upp för att kostnader för pensionsavsättningar blivit högre, samt att personalen varit närvarande i högre grad än föregående år. De externa kostnaderna har i huvudsak ökat för att it-incidenthanteringsfunktionen byggts upp under året. Avskrivningar har sänkts med 21 mnkr, vilket beror på att anläggningstillgångar slutavskrivits 2022. Dessutom var finansnettot väsentligt lägre föregående år vilket i huvudsak förklaras av att ränteläget förändrats.

Bolaget har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2.2 Investeringar

Investeringsverksamhet (mnkr)	Utfall 2023	Budget 2023	Budgetavvikelse 2023	Budgetavvikelse 2022
Investeringar	154	200	46 (23 %)	70 (34 %)

Bolagets utfall för investeringsverksamheten avviker med 46 mnkr i förhållande till budget. Enligt bolagets redovisning beror avvikelserna på att stadens beslut gällande Internet of Things (IoT) och 5G ännu inte har fattats, vilket gör att bolaget inte kunnat nyttja de 49 mnkr som budgeterats för ändamålet.

Bolaget har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur bolaget tar ansvar för att det finns en intern kontroll som leder till måluppfyllelse och regel- efterlevnad. Den samlade bedömningen är att bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit till- räcklig. Av genomförd granskning om bolagets arbete med inform- ationssäkerhet och kontinuitetsplanering framgår att bolaget behöver utveckla sitt arbete med att upprätthålla kontinuitet i verksamheten.

Bolaget har i huvudsak en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel. Det finns i huvudsak riktlinjer och rutiner som bidrar till att verksamhetens mål uppfylls och att före- skrifter följs. Exempelvis visade granskningen av bolagets inform- ationssäkerhetsarbete att det finns en aktuell anvisning på området.

Arbetet med den interna kontrollen är delvis en integrerad del i styr- ning och uppföljning. Utvecklingsbehov finns inom bolagets arbete med kontinuitetshantering.

Bolaget genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Bolaget har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker, och det finns även en aktuell risk- och sårbarhetsanalys (RSA) som anger vilka samhällsviktiga verksam- heter som finns inom bolaget samt relaterade risker. Dock behöver bolaget ta fram kontinuitetsplaner.

Under året har bolaget utvecklat sitt arbete med att ta fram en över- gripande riskanalys som omfattar hela bolagets verksamhet. Fyra fokusområden har valts ut och risker inom dessa områden har prio- riterats av ledningsgruppen. Delar som återstår är att fortsätta arbe- tet med att stärka kopplingen mellan denna övergripande riskanalys och internkontrollplanen genom att säkerställa att de högst värde- rade riskerna kontrolleras ytterligare i internkontrollplanen.

Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärder har föreslagits. Vissa kontroller rör endast AB Stokab. Andra kontroller rör även dotterbolaget S:t Erik Kommunikation AB och dessa följs upp gemensamt.

Rapporteringen ger i huvudsak en aktuell, rättvisande och tillförlit- lig information om verksamhet och ekonomi. Föregående år rekom- menderades bolaget att utveckla sin rapporteringsstruktur till styrel- sen gällande den årliga måluppfyllelsen, bolagets målbedömning

och uppföljningen av internkontrollplanen. Under året har ett utvecklingsarbete genomförts, och bolagets måluppfyllelse och målbedömning är nu tydliggjord. Bolaget uppger att uppföljningen av internkontrollplanen kommer att rapporteras till styrelsen i mars 2024 både för år 2022 och för år 2023.

4. Fördjupad granskning

4.1 Kontinuitetshantering

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om bolaget bedriver ett informationssäkerhetsarbete i enlighet med stadens riktlinjer avseende kontinuitetshantering.

Kontinuitetshantering handlar om att stärka förmågan att upprätthålla viktiga verksamheter och samhällsservice till medborgare, näringsliv och besökare vid oplanerade och oönskade händelser. I tillämpningsanvisningar till stadens riktlinjer för informationssäkerhet anges att nämnder och styrelser ska identifiera sådan verksamhet som är kritisk för att upprätthålla samhällsservice och där kontinuitet måste upprätthållas. Detta kartläggningsarbete ska utgå från en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Den information som hanteras i de kritiska verksamheterna ska kartläggas. Enligt stadens metodstöd för kontinuitetshantering ska det finnas dokumenterade kontinuitetsplaner som beskriver hur samhällsviktiga och andra kritiska verksamheter ska upprätthållas vid oönskade händelser. Kontinuitetsplanerna ska följas upp, testas och uppdateras regelbundet.

Bolaget har en aktuell anvisning för informationssäkerhet som även innehåller en beskrivning av arbetet med kontinuitet. En RSA har upprättats som anger vilka samhällsviktiga verksamheter som finns inom bolaget samt relaterade risker.

Granskningen visar att arbetet med kontinuitet är ett utvecklingsområde för bolaget. Bolaget behöver ta fram kontinuitetsplaner. Bolaget har dock upprättat avbrottsplaner som beskriver hur avbrott som påverkar bolagets kunder ska hanteras.

Revisionskontorets samlade bedömning är att bolaget behöver utveckla informationssäkerhetsarbetet avseende kontinuitet för att efterleva stadens riktlinjer.

Bolaget rekommenderas att:

- Utveckla arbetet med att upprätthålla kontinuitet i verksamheten.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om bolaget har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2023 redovisas i bilaga 1.

Uppföljning visar att bolaget har påbörjat ett arbete med att vidta åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Bland annat återstår att fortsätta utveckla arbetet med att säkerställa att bolagets högst värderade risker kontrolleras i internkontrollplanen. Vidare behöver säkerställas att styrelsen får en kontinuerlig uppföljning av internkontrollarbetet.

Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Grundläggande och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/delvis/nej)	Kommentar
År 2022	Offentlighet och sekretess Säkerställa fortlöpande uppdatering av informationsredovisningen, i enlighet med stadens arkivregler.	Se kommentar	Bolaget har initierat ett utvecklingsarbete på området. Med anledning av detta följs rekommendationen upp kommande år.
År 2022	Intern kontroll Utveckla arbetet med riskanalyser och internkontrollplan, bland annat genom att prioritera bolagets risker. Rekommendationen är delvis åtgärdad. Utveckla rapporteringsstrukturen till styrelsen gällande den årliga måluppfyllelsen och målbedömningen. Rekommendationen är åtgärdad. Rapportera uppföljningen av internkontrollplanen till styrelsen. Rekommendationen är delvis åtgärdad.	Delvis	Under året har bolaget utvecklat sitt arbete med att ta fram en övergripande riskanalys som omfattar hela bolagets verksamhet. I bolagets väsentlighets- och riskanalys för 2024 är riskerna prioriterade. Det återstår ett arbete med att stärka kopplingen mellan riskanalys och internkontrollplan ytterligare. Revisionskontoret kommer att följa implementeringen av arbetet under 2024. Rapporteringsstrukturen till styrelsen har utvecklats under året, bland annat genom att bolaget har tydliggjort hur de bedömer sin måluppfyllelse. Det återstår för bolaget att rapportera uppföljningen av internkontrollplanen till styrelsen för 2022 och 2023, vilket de planerar att göra i mars 2024. Revisionskontoret kommer att följa rapporteringen.
År 2023	Kontinuitetshantering Utveckla arbetet med att upprätthålla kontinuitet i verksamheten.	Se kommentar	Följs upp kommande år.

Bilaga 2 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till lekmannarevisorns slutliga bedömning av bolaget. Lekmannarevisorn kan rikta anmärkning till en styrelseledamot eller VD.

Detta redovisas i bolagets granskningsrapport.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att bolaget har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Bolaget:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i allt väsentligt tillfredsställande, delvis tillfredsställande eller inte tillfredsställande.

I allt väsentligt tillfredsställande	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillfredsställande	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av styrelse, bolagsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Bolaget:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.